

Word та Microsoft Excel. Найчастіше аудитори у невеликих фірмах знаходять заміну спеціалізованим програмам шляхом виконання нескладних розрахунків, друку типових форм робочих аудиторських документів; використання нормативно-правової довідкової бази в електронному вигляді; виконання запитів до електронної бази даних; перевірки окремих розрахунків, що здійснюються на різних ділянках обліку; формування реєстрів бухгалтерського обліку з використанням електронної бази даних клієнта; проведення комплексного аналізу фінансового стану економічного суб'єкта за допомогою окремих програм [2]. У компаніях «Big 4» будь-який елемент роботи можна виконати за допомогою спеціалізованих, адаптованих під роботу кожної компанії програм. До таких програм належать генератори випадкових чисел, бази даних, що дозволяють зберігати великі масиви даних, застосунки з автоматичної побудови аналітичних графіків, діаграм.

Таким чином, наближення до міжнародних стандартів і практики аудиту вимагає впровадження новітніх технологій, які б автоматизували процедури перевірки фінансової звітності, допомогли б у здійсненні завдань з надання впевненості та надання супутніх послуг. Однак, застосування автоматизованих програм при аудиті ускладнене певними чинниками. Серед них можна виділити те, що на підприємствах-клієнтах використовується різне програмне забезпечення, що не дозволяє в повній мірі виконувати автоматизовані аудиторські процедури. Отже, головною вимогою до аудиторських програм є їх гнучкість, тобто здатність підлаштовуватися до особливостей ведення обліку, аналізу та аудиту на конкретному підприємстві.

Список використаних джерел

1. Пчелянська Г.Б. Особливості аудиту в комп'ютерному середовищі / Г.Б. Пчелянська, Т.Д. Маркова, К.С. Дойчева. Економіка харчової промисловості. 2016. № 3. С. 46-51.
2. Кудирко О.М. Комп'ютеризація аудиту в Україні: актуальні проблеми та реальні перспективи. Економіка та держава. 2018. № 9. С. 34-38.

УДК 336.226

Нечипоренко Тетяна Дмитрівна,
к.е.н., завідувач навчально-методичної лабораторії,
Вінницький технічний коледж,
м. Вінниця, Україна

ТЕОРЕТИЧНИЙ АКЦЕПТ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ОПОДАТКУВАННЯ

Новітні цифрові технології: Інтернет, програмні роботи та кіберсистеми, штучний інтелект, великі масиви даних, хмарні та туманні обчислення, блокчейн, а також безпаперові, адитивні (3D-друк), безпілотні та мобільні, біометричні, квантові технології та технології ідентифікації змінюють світ і

використовуються у різних галузях держави та сферах суспільного життя. Ці технології здійснюють вагомий вплив на розвиток фінансово-економічного сектору економіки, сприяють системним змінам в організації й управлінні діяльністю суб'єктів господарювання. Конкурентоспроможність національної економіки на світових ринках залежить від широкомасштабного впровадження цифрових (*digital*) технологій.

Дефініція «*digital*» походить від латинського «*digitālis*» – цифри. Сьогодні спостерігається зміна структура зайнятості, що призводить до автоматизації рутинних завдань та появи нових видів робіт. У відповідь на сучасні виклики Європейський Союз ухвалив Стратегію створення Єдиного цифрового ринку (*Digital Single Market*), спрямовану на розкриття цифрових можливостей для людей і бізнесу та підвищення позицій Європи як світового лідера в цифровій економіці. Україна активно долучилася до цього процесу [1].

Поширення цифрових інфраструктур: інфраструктури ідентифікації, відкритих даних, блокчейн, електронних розрахунків і транзакцій, електронної комерції, електронного урядування тощо, вимагають відповідних компетенцій та навичок фахівців у сфері оподаткування. Відповідно ефективне функціонування суб'єктів ринкових відносин можливе, за рахунок, ідентифікації альтернативних конкурентних стратегій розвитку, з врахуванням *digital*-трендів. У цьому контексті, ключовим моментом є швидка адаптація *digital*-технологій у господарську діяльність суб'єктів господарювання.

Digital – трансформації, зумовляють суб'єктів ринкових відносин до досягнення високого рівня інновацій, компетентностей, ефективності, лідерства та відповідальності – з принципово позитивними результатами для компаній та суспільства. Окремі дослідники доволі спрощено трактують *діджиталізацію фіска*, в тому числі і оподаткування, як заміну паперових форм звітності на електронні, її передавання через віртуальні канали зв'язку замість звичних поштових процедур для безперешкодного завантаження у бази даних податкової служби.

Вважаємо, що діджиталізація за своєю природою є революційною трансформацією, адже впливає на способи заповнення і подання податкової звітності платниками податків, а також змінює формат визначення об'єктів оподаткування, створюючи для держави можливість здійснювати оподаткування та дистанційний аудит, абстрагуючись від процесу заповнення податкових декларацій платниками.

Попереднє заповнення та формування податкових звітів без участі платника податку стає можливим внаслідок збору та обробки інформації від інших суб'єктів економічної діяльності, так званих третіх осіб (податкових агентів, податкових посередників). Саме зміна структури довіри і взаємовідносин між платниками податків та державою, інверсія податкових потоків є фундаментальною новацією у податкових системах світу XXI століття [3, с. 21].

Закономірно, що діджиталізація провокує певні зміни в довірі громадськості до податкової системи. У традиційній податковій моделі дотримання податкового законодавства податкова адміністрація працювала, приймаючи декларації, заповнені платниками податків, та здійснюючи їхній аудит на основі

інформації, зібраної зі сторонніх джерел (наприклад, роботодавців чи контрагентів).

Діджитал-епоха запропонувала нову податкову процедуру, так звану «попередню» або «первісну декларацію» (від англ. *«pre-population»*) [2]. При попередньому заповненні декларації працівниками податкової служби цей потік податкової інформації інвертується, розвертається в зворотному напрямку. Ключовими в процесі стають не дані обліку платника, а інформація, зібрана податковим офісом від контрагентів платника податку. Треті сторони, контрагенти платника податків надають оригінальну вхідну інформацію, податковий офіс аналізує, оцінює її та формує первісну (попередню) декларацію. Платник податків, в свою чергу, звіряє її із даними власного обліку чи погоджує податкове зобов'язання, або вносить свої корективи. Такий реверс інформаційного потоку має суттєві імплікації для системи загалом.

Відповідно помічаємо, що діджитізація фіску, дозволить мінімізувати ухилення від сплати податків. Для успішного її запровадження слід проводити освітню та роз'яснювальну роботу із громадянами, водночас податкова служба має чітко та прозоро застосовувати норми, правила оподаткування у відповідності до законодавства.

Цифровізація процедур оподаткування вимагає від платників податків подання інформації у встановленому форматі даних. Для задоволення цих потреб, платники податків – як фізичні особи, так і невеликі організації – можуть покладатися на спеціальне програмне забезпечення для автоматичного перетворення наявної бухгалтерської та іншої аналітичної інформації у податкові звіти та декларації. Хоча вітчизняний податковий офіс може надавати безкоштовний софт для цього, його можливостей часто недостатньо. Тому платники податків потребують додаткового програмного забезпечення від третіх сторін – софтверних компаній. Це може бути окреме програмне забезпечення, плагіни або функціонали, вбудовані в існуючі бухгалтерські програми.

Враховуючи узагальнення вищенаведених джерел [3, с. 23; 4] окреслимо основні цілі діджиталізації у контексті оподаткування, а саме:

- ефективне адміністрування податкових надходжень до бюджету – максимізація доходів бюджету із одночасною мінімізацією видатків на процеси адміністрування;
- вплив на економічну, екологічну та соціальну поведінку платників податків через інструменти оподаткування;
- здешевлення операційної діяльності національної податкової служби через застосування електронних декларацій, звітності, процедур;
- скорочення ухилення і уникнення оподаткування внаслідок додаткових засобів аналізу податкової інформації та випадкових помилок у ній;
- удосконалення форм і методів податкового контролю та зростання його ефективності;
- нагромадження статистичної інформації (Big data, Open data) про громадян, підприємства, економіку для майбутнього планування і формування фіскального простору.

Відповідно до означених векторів фіскально-просторових трансформацій формується комплекс новітніх цифрових податкових інструментів, тобто спеціальних засобів та заходів, за допомогою яких досягаються поставлені цілі. Такими інструментами, в свою чергу, є: «попередні» податкові декларації, створення веб-сайтів (порталів) для подання електронної звітності, автоматизація та аналіз даних, електронна накладна, електронне адміністрування окремого податку, автоматичні підказки (нагадування).

Діджитал-трансформація оподаткування та податкових процедур є непростим та затратним завданням для національних податкових офісів, тому має як переваги, так і недоліки. Цифровізація переформатовує процеси оподаткування шляхом інверсії податкових потоків, послаблює інформаційні обмеження в оподаткуванні через оновлені процедури і технології для виявлення справжніх економічних результатів діяльності платників податків. Також діджиталізація полегшує роботу фіскальних служб у систематизації наявної інформації в різних підрозділах податкової системи, а отже, кращому виявленні уникнень та ухилень від оподаткування. Загалом застосування інформаційного ресурсу при вдосконаленні податкових систем внаслідок діджиталізації дозволить здійснити компроміс ефективності-справедливості оподаткування.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : розпорядження Кабінету міністрів України від 17.01.2018 № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (дата звернення: 29.01.2019).
2. Digital Innovation Quotient / IMP³rove Academy. URL: <https://www.improve-innovation.eu/our-services/assessments/digital-innovation-quotient/>.
3. Легомінова С.В., Гусєва О.Ю. Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнеспроцесів, їх оптимізація. Економіка. Менеджмент. Бізнес. №1 (23). 2019. С. 20–25.
4. Цвілий С.М., Бублей Г.А. Діджиталізація бізнес-процесів компаній URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3765.

УДК 004.9:657:005.93

Ніколенко Лариса Анатоліївна,
к.е.н., доцент кафедри аудиту,
ДВНЗ «Київський Національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

ШЛЯХИ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРАКТИКУ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

При дослідженні економічного стану підприємств та виявлення шляхів підвищення ефективності управління на сьогодні не можливо не враховувати докорінні зміни в отриманні та використанні інформації, що стає ключовим